

Systematic Review of Caring Thinking and Its Correlations in Ethical Philosophy

Tahere Shafaei ¹ | Yahya Ghaedi ²

1. PhD, Educational Psychology, University of Tehran. shafaei.tahere@ut.ac.ir

2. Associate Professor, psychology and Educational Science Faculty, University of Kharazmi, Tehran, Iran. ghaedi@khu.ac.ir

Article Info:

Article type:
Research Article

history:

Received:

2021/12/11

Received:

2022/9/1

Accepted:

2022/9/29

Published:

2022/12/13

Keywords:

Caring thinking, Ethics, Empathy, Values, Emotions

Abstract: The purpose of this study was to have a systematic review of the application of caring thinking and its correlations to the education and cognition of students. The research method is a literature review and library research. In this study, existing articles on the subject were used to comprehensively and systematically review and summarize the interesting content. Caring thinking, as the third component of Lipman's three modes of thinking theory, has cardinal dimensions such as Appreciative Thinking, Affective Thinking, Active Thinking, Normative Thinking, and Empathic Thinking and progress. Despite its philosophical roots, caring thinking has rather straightforward and relevant psychological and moral correlations that together can manifest in the feeling of being cared for, companionship, and positive and committed thinking based on values, emotions, and norms. Therefore, it is necessary to include this type of thinking in the curriculum and design educational packages for cognitive development and thinking levels.

Cite this article: Shafaei, T., Ghaedi, Y (2022). Systematic Review of Caring Thinking and Its Correlations in Ethical Philosophy. *Philosophical Meditations* 13 (31). 223-248 <https://doi.org/10.30470/phm.2022.544694.2133>

© The Author(s).

Publisher: University of Zanjan.

DOI: <https://doi.org/10.30470/phm.2022.544694.2133>

Homepage: phm.znu.ac.ir

Introduction: Caring thinking is the philosophical confirmation and justification of critical and creative thinking; Therefore, the philosophical weight of caring thinking is higher than critical and creative thinking. Students will face various phenomena in the future world, so they should learn skills in school that will teach them the most possibility to guide learning and life (Fisher, 2019). Among the educational programs that have been proposed to institutionalize the focus on all dimensions of correct thinking and moral values, we can mention the philosophy program for children (Abdi et al., 2016). One of the philosophy programs for children is Lipman's education program, which tries to influence the moral, social, logical, and practical dimensions of a person's life with the method of exploration circles (Hamidi et al., 2019). According to many educational experts, including

(Noddings, 2008), one of the most important ways to transform awareness of a specific value into moral action is to reflect, think, and repeat that moral value. Therefore, the cultivation of thinking and more importantly Caring Thinking is one of the main pillars of the development of thinking in any society.

Referring to the theoretical origin of care thinking, which is derived from Noddings' care education approach, Sharp (2004) and Davey (2012) point to the educational attitude of the concept of "care" which is different from the emotional attitude of this concept. The necessity of familiarizing children with the value system, teaching caring thinking, and improving the level of well-being should be at the top of the intellectual development programs of the education system. Since values are a part of the intellectual and cultural system and taking care of one's own and others' thoughts and

feelings can be learned and transferred to children through education and upbringing, the best time to teach values and care matters and the ethics of care is from childhood to the end of adolescence (Borba, 2005).

Methodology: This systematic review was done regarding the concept of caring thinking.

Findings:

Based on the reviewed articles, caring thinking, intellectual skills, ethics, and society's norms are taken into consideration. By paying more attention to his inner feelings and monitoring them more, a person takes care of his feelings, thinking and behavior, and this leads to taking care of others as well. Caring thinking is not the only way and the background of a democratic society, but it is considered one of its very important fields.

Discussion and Conclusion: A committed and responsible look at the nature and flow of research is a necessity for the continuation of real dialogue. It means that until people feel safe to express their diverse and opposing views, or express innovative ideas, and to improve their ability, if they do not deal with their intellectuals and those around them with commitment and compassion, there will be no motivation for cognitive progress and deep thinking available to them and others. Among the three dimensions of thinking in Lipman's theory (Lipman, 2003), caring thinking has the most emphasis on the internalization of values, while it has received less attention than the others. The important concern of the researcher to deal with caring thinking is the lack of complete information and not addressing it despite the increasing and fundamental importance of caring thinking

in the triangle of the types of thinking.

The centrality of caring thinking is commitment. This commitment must have a strong motivation and emotional stimulus. Since we are always in contact with our surroundings, the root of commitment should be the value of humans and the surrounding environment. This causes a person to be more responsible toward the environment and people.

Among the limitations of this study, we can mention the lack of research in this field all over the world, which shows that this concept is new and shows the necessity of conducting this research. It is recommended that, due to its growing importance, this subject should be given more attention and research in Iran.

The current reality based on the results of the research is that neglecting the aspects of caring thinking has irreparable effects on students' attitude and values

in valuing themselves and the creatures of the surrounding world. To cultivate this type of thinking and consider the wealth of religious and Islamic sources and upstream sources such as the fundamental transformation document, scientific and purposeful mechanisms can be established to effectively teach and strengthen this type of thinking in children and adolescents.

References:

- Abedi M, Noroouzi R, Heydari M, Mehrabi, M. (2018). Presenting A Conceptual Model Of The Relationship Between Philosophy For Children (With An Emphasis On The Dimension Of Caring Thinking) And Emotional Intelligence: Journal of Educational Innovations.
- Borba M (2002). Building Moral Intelligence: The Seven Essential Virtues that Teach Kids to Do the Right Thing. San Francisc: Jossey-Bass.

- Davey SC (2012). The Socratic Classroom: Reflective Thinking through Collaborative Inquiry. Rotterdam: Sense.
- Dombayci MA (2014b). The teaching of environmental ethics: Caring thinking. Journal of Environmental Protection and Ecology 15(3):1404-1421
- Hamidi F, Imam Jomeh M, Nami A. (2000). The Effect of Philosophy Education on the Development of Care Thinking for Elementary Students: New Thoughts on Education.
- [Hedayati M](#), [Ghaedi Y](#), [Shafieabadi A](#), [Younesi Gh.R.](#) (2009). The Effect Of "Philosophy For Children" Program As Community Of Inquiry On Improving Interpersonal Relationship Of Primary School's Students: Innovation in Management Education (Journal of Modern Thoughts in Education).
- [Hedayati M](#). (2018). The Friendship: Necessity Or Obstacle For Philosophizing In Community Of Inquiry Redefinition Of Caring Friendship In "Philosophy For Children" Program: Foundations of Education (Studies in Education & Psychology)
- Lancaster-Thomas A (2017). How effective is Philosophy for children in contributing to the affective engagement of pupils in the context of secondary Religious Education? Journal of Philosophy in Schools. 4(1):102-122.
- Lipman M (1980). Philosophy in the classroom. Philadelphia: Temple University Press.
- Lipman M (1994). Caring Thinking. Paper presented to the Sixth International Conference on Thinking, Massachusetts Inst. of Tech., Boston MA.
- Lipman M (1995). Caring as thinking. Inquiry: Critical Thinking across the Disciplines.15(1):1-13.
- Lipman M, Sharp A, Oscanyan F (1980). Philosophy in the Classroom. Philadelphia.
- Noddings N (2008). Caring and Peace Education. In: Bajaj M,

editor. Encyclopedia of Peace
Education. Charlotte:
Information Age.

- Sharp AM (2014). The other
dimension of caring thinking
(With a new commentary by
Phillip Can). Journal of
Philosophy in Schools. 1(1).

دانشگاه زنجان

تأملات فلسفی

شماره الکترونیکی: ۲۵۸۸-۲۶۱۵

شماره چاپی: ۲۲۲۸-۵۲۵۳

انجمن منطق و منطق اسلامی ایران

بررسی تفکر مراقبتی و همبسته های آن در فلسفه اخلاقی

طاهره شفائی^۱ | یحیی قائدی^۲

۱. دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه تهران، shafae.tahere@ut.ac.ir

۲. دانشیار گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه خوارزمی، ghaedi@khu.ac.ir

چکیده: پژوهش حاضر با هدف مروری نظام‌مند بر اهمیت و جایگاه تفکر مراقبتی و همبسته‌های آن در آموزش دانش‌آموزان نگاشته شده است. روش پژوهش به صورت مطالعات مروری و کتابخانه‌ای و از نوع تحلیلی-توصیفی است. همه پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه معتقدند که تفکر مراقبتی بیشترین تأکید را بر درونی‌سازی ارزش‌ها دارد، در حالی که این موضوع کمتر مورد توجه قرار گرفته است. تفکر مراقبتی با وجود ریشه‌های فلسفی، دارای همبسته‌های روان‌شناختی و اخلاقی بسیار ساده و پراهمیتی است که در مجموع، احساس مراقبت و همراهی، تفکر مثبت متعهدانه و مبتنی بر ارزش، عواطف و هنجارها را تشکیل می‌دهد و به‌عنوان ضلع سوم از سه‌ضلعی تفکر خلاق و تفکر انتقادی در نظریه لیپمن به آن پرداخته شده و دارای ابعاد مهمی چون تفکر مبتنی بر ارزش، عواطف، هنجار، فعالیت و همدلی و پیشروی به سوی اخلاق و زندگی خوب است که ریشه در نظریه‌های رشد اخلاقی دارد. از این رو لازم است این نوع از تفکر در برنامه‌های درسی و طراحی بسته‌های آموزشی رشد شناختی و سطوح تفکر (کودک و نوجوان) قرار گیرد.

اطلاعات مقاله:

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ‌ها:

دریافت: ۱۴۰۰/۹/۲۰

بازنگری: ۱۴۰۱/۶/۱۰

پذیرش: ۱۴۰۱/۷/۷

انتشار: ۱۴۰۱/۹/۲۲

واژگان کلیدی:

تفکر مراقبتی، اخلاق، همدلی، ارزش، عواطف

استناد: شفائی، طاهره، قائدی، یحیی (۲۰۲۲). بررسی تفکر مراقبتی و همبسته های آن در فلسفه اخلاقی. *تأملات فلسفی* ۱۳(۳۱): ۲۲۳-

<https://doi.org/10.30470/phm.2022.544694.2133.248>

© نویسندگان .

ناشر: دانشگاه زنجان.

DOI: <https://doi.org/10.30470/phm.2022.544694.2133>

Homepage: phm.znu.ac.ir

۴۷

مقدمه

است که در کندوکاو فلسفی، می‌بایست به آن پایبند باشیم. دیویی تفکر مراقبتی را در دو سطح شرح می‌دهد؛ نخست، به‌عنوان تفکری که سبب ایجاد ارتباطات و پیوند حقیقی میان دانش‌آموزان در حین گفت‌وگوهای منطقی می‌شود؛ دوم، به‌عنوان پیوندی که ارتباط ذاتی میان ابعاد مختلف تفکر چندبعدی انسان را حفظ می‌کند.

شارپ (Sharp, 2014) نیز تفکر مراقبتی را «تفکر اخلاقی، عاطفی، هنجاری و مبتنی بر ارج نهادن و مشارکت فعال در جامعه، همراه با درجاتی از دغدغه برای بسط و گسترش خیرهمگانی^۱ تعریف می‌کند؛ بنابراین، او تفکر مراقبتی را یک نوع التفات^۲ می‌داند که اصولاً خود را در ارتباط با سایر اشخاص نشان می‌دهد. منظور شارپ از التفات، رفتاری است که به تجارب افراد معنا می‌دهد و نیت آنان را در هر اقدام مشخص می‌کند.

با توجه به سرعت بالای تغییرات در جامعه، علوم و تکنولوژی، تعیین دقیق دانش ارزشمند مورد نیاز برای آینده دانش‌آموزان میسر نیست؛ از این‌رو مدارس باید در وظایف خود تجدیدنظر کرده و به‌جای

لیپمن (Lipman, 1992)، اولین بار تفکر مراقبتی را در ششمین کنفرانس بین‌المللی تفکر در بوستون به‌عنوان جزء سوم (همراه با تفکر خلاق و انتقادی) تفکر سطح بالا معرفی کرد. از نظر وی، احساسات منشأ انتخاب‌ها و تصمیمات و اساس قضاوت‌های ما هستند و تفکر مراقبتی، قالبی است که احساسات را به انتخاب، تصمیم‌گیری و قضاوت تبدیل می‌کند. در این نوع تفکر، مراقبت به عمل تبدیل می‌شود. تفکر مراقبتی، تأیید و توجیه فلسفی تفکر انتقادی و خلاق است؛ بنابراین، وزن فلسفی تفکر مراقبتی بالاتر از تفکر انتقادی و خلاق است. تفکر مراقبتی دو معنا دارد: یکی اینکه به آنچه می‌اندیشیم، توجه کنیم و دیگر آنکه به نحوه اندیشیدنمان توجه کنیم. توجه به مؤلفه‌های تفکر مراقبتی شامل این موارد می‌شود: تفکر عاطفی، تفکر فعال، تفکر مبتنی بر ارزش، تفکر فعال و هنجار (Lipman, 1994).

دیویی (Davey, 2012) تفکر مراقبتی را پیوندی متقابل بین ابعاد مختلف تفکر و ارتباط بین افراد می‌داند و معتقد

تجربه آموزشی جدید و نیز نقدی بر آموزش و پرورش سنتی، توجه همگان را در سراسر دنیا به خود جلب کرده است. چنانکه هم اکنون شهرت جهانی یافته و در تعداد کثیری از کشورهای دنیا مورد استفاده قرار گرفته است (Lyle & Williams, 2012). این برنامه به کودک کمک خواهد کرد تا برای سؤالات خود پاسخ های مناسبی را بیابد و با ارائه نظر خود و با دریافت نظرهای مخالف، قدرت ابراز وجود خود را افزایش دهد و دیدگاه مثبتی به خویش پیدا کند که به ارتقای توانایی در درک و بیان ایده ها در ارتباط با همسالان منجر می شود (Srivastava & Joshi, 2014). کودک یا نوجوان باید قادر باشد زیبایی های محیط اطراف خود را ببیند و توان لذت، تحسین و بیان تمجید آنها را در خود پرورش دهد. این زیبایی ها گاه در طبیعت گسترده شده و گاه در رفتار و افکار انسانها نهفته است. کودکی که قادر به درک ارزشها در جهان پیرامون خود و تحسین قلبی آنها باشد، هم با بیان تأییدات ذهنی خود از این ارزشها، به گسترش آنها کمک می کند و هم با درونی سازی

انتقال صرف اطلاعات بخش قابل توجهی از تلاش های خودشان را به آموختن خودآموزی، تفکر مستقل و مهارت های ارتباطی دانش آموزان قرار دهند. دانش آموزان در دنیای آینده با پدیده های گوناگون مواجه خواهند شد؛ از این رو باید مهارت هایی در مدرسه بیاموزند که بیشترین امکان هدایت یادگیری و زندگی را به آنان یاد دهد (فیشر، ۱۳۹۰). از جمله برنامه های آموزشی که با هدف نهادینه کردن تمرکز بر همه ابعاد تفکر صحیح و ارزش های اخلاقی پیشنهاد شده است، می توان به برنامه «فلسفه برای کودکان» اشاره کرد (عابدی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۵۰-۱۳۱). یکی از برنامه های فلسفه برای کودکان، برنامه آموزش لیپمن است که از سال ۱۹۷۰ در ایالات متحده آمریکا به منظور بررسی رابطه بین فلسفه و دوران کودکی آغاز شد (Vansieleghem & Kennedy, 2011). برنامه فلسفه برای کودکان یا «فبک» با روش حلقه های کندوکاو سعی دارد بر بُعد اخلاقی، اجتماعی، منطقی و عملی زندگی فرد تأثیر بگذارد (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۹: ۶۹-۸۸). این برنامه به منزله یک

است، حقیقت را جست‌وجو کند و دست به انتخاب بزند. در این عرصه، آموزش به دلیل نقش اثرگذاری که در پرورش انسان و شکوفایی استعدادهای درونی وی ایفا می‌کند، اهمیت ویژه‌ای یافته است. از آنجا که مسئولیت پرورش انسان بر عهده نظام‌های آموزشی است، انتظار می‌رود مهارت‌هایی در فراگیر ایجاد شود که وی را برای زندگی آینده آماده کند و با توسعه مهارت‌های ذهنی و پرورش انسان متفکر، وی را در زمینه پاسخگویی مناسب در مقابل تغییرات روزافزون یاری رساند (معمدی محمدآبادی و همکاران، ۱۳۹۸). در واقع قدرت تفکر از عالی‌ترین جنبه‌های وجودی انسان به‌شمار می‌رود (فیشر، ۱۳۹۰) و تربیت انسان‌های صاحب اندیشه باید اولین هدف تعلیم و تربیت باشد (کفاشی و وحیدنیا، ۱۳۸۸).

طرح «تفکر مراقبتی» در آرای لیپمن، به نظریه اخلاقی شاگرد برجسته «کلبرگ»، یعنی «کارول گیلیگان» بازمی‌گردد. نودینگز، نخستین بار، با تأسی از تئوری اخلاق مراقبتی گیلیگان، بحث آموزش مراقبتی در نظام تعلیم و تربیت را مطرح کرد و سعی داشت که از همان منظری که

ارزش‌هایی که مورد توجه قرار داده، به رشد شخصیت خویش و معنابخشی به زندگی اقدام می‌کند (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۹: ۶۹-۸۸).

آشنایی با فضایل اخلاقی و انتقال آن به نسل‌های جوان از رسالت‌های هر جامعه محسوب می‌شود؛ اما نهاده‌ساز و به عمل رساندن آن فضایل، رسالتی به مراتب مهم‌تر و بی‌تردید دشوارتر است. طبق نظر بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت، از جمله نودینگز (Noddings, 2008)، یکی از مهم‌ترین شیوه‌های تبدیل آگاهی از ارزشی خاص به عمل اخلاقی، تأمل، تفکر و تکرار آن ارزش اخلاقی است؛ از این رو، پرورش تفکر و مهم‌تر از آن، تفکر مراقبتی^۱ (Caring Thinking) از ارکان اصلی رشد تفکر در هر جامعه‌ای است.

۱. تفکر و مراقبت

ویژگی اساسی انسان امروزی تفکر است (معمدی محمدآبادی و همکاران، ۱۳۹۸). تفکر، ذاتی انسان و لازمه رشد و پرورش اوست (فیشر، ۱۳۹۰). تفکر این امکان را به فرد می‌دهد که از میان تنوع و گسترده‌گی اطلاعاتی که از هر سو وی را احاطه کرده

و از خودگذشتگی را نسبت به دریافت کننده نشان می دهد، چراکه شخص مراقبت شونده نیازمند مراقبت است و در عین این که برای مراقبت دهنده با ارزش است، از مشقت او رنج می برد؛ لذا حاضر است تمام تلاش خود را برای کاهش ناراحتی او به کار گیرد تا فرد را از این رنج برهاند (ویرنس، ۲۰۰۲). این نگاه ویرنس برگرفته از تعریف نودینگز (Noddings, 1989) است که مهم ترین عنصر مراقبت را ارتباط متقابل توصیف می کند. او مراقبت را قرارگیری در حالی از رنج ذهنی یا حالتی از مجذوبیت، حالتی از تحمیل درون ذهنی، حالتی از اضطراب، ترس یا نگرانی و احساس مسئولیت نسبت به کسی یا چیزی می داند. شارپ (Sharp, 2004) و دیوی (Davey, 2012) با اشاره به خاستگاه نظری تفکر مراقبتی که برگرفته از رویکرد تربیت مراقبتی نودینگز است، به نگرش تربیتی مفهوم «مراقبت» اشاره می کنند که با نگرش عاطفی و هیجانی این مفهوم متفاوت است.

۲. تفکر مراقبتی و همبسته ها

از نظر لیپمن (Lipman, 1995: 1-13)

گیلیگان به نقش هیجانات و عواطف بر داوری و قضاوت انسان ها می نگرد، جایگاه عواطف و ارزش های فرد را در فرآیند تعلیم و تربیت مشخص کند. از این رو، لیپمن نیز با چارچوب فکری که در تعلیم و تربیت ارائه می دهد، تلاش دارد این بُعد از تفکر را در کودکان پرورش دهد و آن ها را برای ساخت جامعه ای اخلاقی آماده سازد. بنابراین، مراقبت^۱ را می توان مفهوم کلیدی مشترک در رویکردهای لیپمن و نودینگز دانست. آنان نوعی برنامه درسی را برای تربیت کودکان پیشنهاد می دهند که به آن ها یاد بدهد مراقب خودشان، دیگران (اعم از افراد نزدیک و دور) و دستاوردهای زندگی خود باشند. نودینگز تأکید می کند که یک اجتماع کوچک همانند مدرسه که در آن، هم امکان آموزش و هم تمرین «مراقبت» وجود دارد، بهترین مکان برای تربیت شهروندان مسئولیت پذیر است (هایدن و همکاران، ۲۰۱۵).

«مراقبت» از ارتباطی که حداقل دو انسان درگیر آن هستند سرچشمه می گیرد. مراقبت دهنده دلنگرانی، دغدغه، توجه، عشق

3. Metacognition.

1. Care Thinking.

تفکر مراقبتی تفکری است که از هیجانانگ، احساسات و ارزش‌های ما نشأت می‌گیرد. او شکل‌گیری تفکر مراقبتی را بر اساس ارزش‌ها، باورها و اخلاقیات شخصی فرد تبیین می‌کند. معنای دیگر تفکر مراقبتی از منظر لیپمن، دغدغه نسبت به نحوه تفکر فرد است؛ یعنی ما علاوه بر اینکه به فرد یا موضوعی که ذهن ما را به خود مشغول ساخته می‌اندیشیم، به نحوه و روش تفکر خودمان نیز می‌اندیشیم. این مفهوم همان مفهوم فراشناخت^۲ است که اندیشمندان بزرگ حوزه شناختی همواره در پی آن بوده و هستند. فراشناخت به معنای شناخت نحوه شناخت (یا تفکر) خودمان است. فلاول (Flavell, 1976)، فراشناخت را هر نوع دانش یا فرآیند شناختی که در آن ارزیابی، نظارت یا کنترل افکار و اندیشه‌ها وجود داشته باشد، توصیف می‌کند. با این تعریف مشخص می‌شود که مهم‌ترین مؤلفه فراشناخت، اندیشه انتقادی نسبت به آن چیزی است که شنیده، خوانده یا حتی تولید شده است. افراد با تسلط بر مهارت‌های فراشناختی قادر می‌شوند روابط بین ایده‌های مختلف را درک کنند و تصمیم‌گیری‌های دقیق‌تر و معتبرتری داشته باشند. بنابراین،

تفکر مراقبتی به افراد کمک می‌کند تا تسلط آگاهانه‌ای بر نظام شناختی خویش پیدا کنند؛ لذا با مرور منابع موجود، بر اساس این تعاریف مشخص می‌شود که تفکر مراقبتی به تأثیر عواطف بر اندیشه اهمیت می‌دهد، اما صرفاً تفکر مبتنی بر عواطف نیست؛ به ارزش‌های مستتر در هر چیز توجه دارد، اما صرفاً تفکر ارزشی نیست؛ هنجارها و اخلاقیات را در نظر دارد، اما تفکر اخلاقی نیست؛ بلکه تفکری چندوجهی و جامع است که با حیطه‌ای متنوع که لیپمن (Lipman, 1995: 1-13) به عنوان نوعی مهارت سطح بالای تفکر بیان می‌دارد، مشخص می‌شود.

لیپمن معتقد است برای تفکر مراقبتی معیارهای چندان دقیقی در دست ندارد. اما مؤلفه‌های متعددی از تفکر مراقبتی را مطرح می‌کند که نه‌چندان با یکدیگر هم‌پوشانی دارند و نه به تنهایی کامل هستند، بلکه هر کدام ویژگی‌های برجسته‌ای از مهارت تفکر مراقبتی هستند (Lipman, 1995: 1-13). این مؤلفه‌ها عبارتند از:

تفکر مبتنی بر ارزش: تفکر

ارزش‌گذار یا ستایشی، همان ستایش کردن، گرامی داشتن و باور داشتن به چیزی است که نگهداری از اموال، انصاف، راستگویی،

موجود و در عین حال داشتن حس آرمان گرایی که هر چیز چگونه باید باشد یا می توانست باشد، مانند رعایت نوبت، تقلب نکردن و ... (کوهی اصفهانی و کشاورز، ۱۳۹۸: ۱۶۹-۱۹۲). سؤال کلیدی این مهارت عبارت است از «واقعیت چیست و در مقابل آن ایده آل کدام است؟» (Lipman, 1995:1-13).

تفکر فعال: تفکر فعال، تلاش برای حفظ چیزهای موجود است و مراقبتی است که فرد درباره آنچه برایش مهم است انجام می دهد. حفظ تندرستی، انجام کارهای عام المنفعه و تلاش جهت رسیدن به اهداف و یاری دیگران را می توان از نمودهای تفکر فعال برشمرد (کوهی اصفهانی و کشاورز، ۱۳۹۸: ۱۶۹-۱۹۲). سؤال کلیدی آن عبارت است از «من چه اقداماتی می توانم انجام دهم؟» (Lipman, 1995:1-13).

تفکر همدلانه: تفکر همدلانه یعنی خود را از افق فکری و تصورات خیالی خود درآوردن و به جای آن احساسات، افق فکری و تصورات خیالی دیگران را تجربه کردن. نگران دیگران بودن، مهربانی کردن و توجه داشتن به دیگران نمودهایی از تفکر همدلانه

احترام به بزرگ ترها و ... را می توان به عنوان مصادیق آن برشمرد (کوهی اصفهانی و کشاورز، ۱۳۹۸: ۱۶۹-۱۹۲). سؤال اساسی در این جنبه از تفکر این است که «چه چیز برای شما ارزش دارد؟» (Lipman, 1995: 1-13).

تفکر عاطفی: تفکر عاطفی میان منطق و احساس در جریان است. فردی که دارای تفکر عاطفی است، برای آشنایی با حقوق فردی و فرآیندهای آن تلاش می کند. فرد دارای تفکر عاطفی با دیگران همدردی دارد، به ظلم واکنش نشان می دهد و با موجودات پیرامون خود با احترام رفتار می کند. نکته مهم درباره تفکر عاطفی این است که تفکر درباره مناسب یا نامناسب بودن احساس باید به دانش آموزان آموزش داده شود (کوهی اصفهانی و کشاورز، ۱۳۹۸: ۱۶۹-۱۹۲). سؤال کلیدی این مهارت فکری این است که «شما در هر موقعیت خاص چه احساسی دارید؟» (Lipman, 1995:1-13).

تفکر هنجاری: تفکر هنجاری یعنی تفاوت وضعیت حال با آنچه هست یا آنچه می تواند باشد. به عبارتی، دانستن واقعیت

است (کوهی اصفهانی و کشاورز، ۱۳۹۸):
 ۱۹۲-۱۶۹). سؤال کلیدی این تفکر پیرامون
 این موضوع است که هر مسأله‌ای از منظر
 دیگری چه تحلیلی دارد؟ یا احساس دیگری
 نسبت به این موضوع چیست؟ و در دنیای
 پدیدارشناختی دیگری چگونه می‌توان با این
 موضوع مواجه شد و آن را حل کرد؟ (Lipman, 1995:1-13).

تفکر مراقبتی از جمله مهارت‌های
 قابل توجه تفکر به‌شمار می‌آید که
 پژوهش‌های اندکی درباره نقش مثبت و
 مؤثر آموزش تفکر مراقبتی در بهبود
 توانایی‌های دانش‌آموزان انجام شده است.
 تعداد مطالعات در مورد تفکر مراقبتی بسیار
 محدود است. بخشی از آن‌ها مرور هستند و
 برخی در حال تجزیه و تحلیل اسناد.

هدایتی (۱۳۹۰) در پژوهش خود نشان
 داده است که پرورش سه نوع تفکر، از جمله
 تفکر مراقبتی با پرورش قدرت تمیز، داوری
 و استدلال‌ورزی، در همان دوران کودکی و
 پیش از بزرگسالی، هم‌زمان با تفکر استدلالی
 و منطقی کودک از طریق گفت‌وگوهای
 جمعی، در مهار خشم و پرخاشگری
 مهارنشده در کودکان مؤثر است.

هدایتی (۱۳۹۵) به بررسی تأثیر برنامه

آموزشی «فلسفه برای کودکان» بر نگرش
 ارزشی دانش‌آموزان پسر پایه هفتم دبیرستان
 شهر خرم‌آباد پرداخته است. روش پژوهش
 نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون
 با گروه کنترل بود و جامعه آماری تحقیق
 شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه هفتم
 دبیرستان ناحیه یک شهر خرم‌آباد در سال
 تحصیلی ۱۳۹۵ نتایج تحقیق نشان داد که
 برنامه فلسفه برای کودکان موجب افزایش
 معنادار نگرش ارزشی در دانش‌آموزان شده
 است.

عابدی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان
*ارائه مدل مفهومی ارتباط فلسفه برای
 کودکان (با تأکید بر بُعد تفکر مراقبتی) و
 هوش هیجانی نشان داد که تفکر مراقبتی،
 به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از فبک، واجد
 ابعاد شناختی (تفکر عاطفی و تفکر هنجاری)
 عاطفی (تفکر همدلانه، تفکر مبتنی بر
 قدرشناسی و تفکر عاطفی) و عملی (تفکر
 فعال است) و فعالیت‌هایی چون تعریف و
 تمیز واژه‌ها و مفاهیم هیجانی، تجربه
 هیجانات مختلف، کاوش در مورد هیجانات،
 بررسی ارتباط هیجانات با قضاوت‌ها،
 رویکردها و موقعیت‌ها، بذل توجه و
 ارزش‌گذاری، همدلی، تجارب اخلاقی و*

اجتماعی، حمایت عاطفی و تسهیل‌گری را شامل می‌شود که با توانایی‌های مربوط به قلمروهای چهارگانه هوش هیجانی (درک و بیان هیجانات، تسهیل تفکر از طریق هیجانات، فهم عواطف و تنظیم مؤثر عواطف) همسو هستند؛ به طوری که به موازات پرورش تفکر مراقبتی، توانایی‌های مربوط به قلمروهای هوش هیجانی پرورش نیز می‌یابند.

زارع گنجارودی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان *کارکردهای تفکر نقدی در اخلاق از منظر آ. آر. ام* هر بیان می‌کند که برای پاسخگویی به پرسش‌های اخلاقی، ما نیازمند تفکیک دو سطح از یکدیگر هستیم. سطح تفکر شهودی و سطح تفکر نقدی. از نظر هر سطح تفکر شهودی، دارای اصول بسیار ساده‌ای است که افراد به صورت منفعلانه در تربیت اخلاقی آموخته‌اند اما به علت تنوع موقعیت‌ها و شرایط منحصر به فردی که افراد در طول زندگی با آن مواجه می‌شوند، تفکر شهودی کارکردی ندارد. با این اوصاف، فرد باید وارد عرصه تفکر نقدی شود. ورود به سطح تفکر نقدی، فاعلان اخلاقی را در تصمیم‌گیری‌ها، به عنوان عاملی فعال و به-

سوی خلاقیت توأم با عقلانیت، رهنمود می‌کند. هدایتی (۱۳۹۷) به بررسی تأثیر پدیده دوستی به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های زندگی اجتماعی انسان به ویژه در دوران مدرسه، بر پیشرفت معرفتی کودکان و نوجوانان در حلقه‌های کندوکاو فلسفی پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که همواره «حلقه‌های کندوکاو فلسفی» با دو دغدغه گفت‌وگوی جمعی نقاد و خلاق همراه است. کوهی اصفهانی و کشاورز (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان *تفکر مراقبتی از منظر آیات قرآن کریم* نشان می‌دهد که تفکر مراقبتی هم‌راستا و همسو با ارزش‌های دینی و فرهنگی در جامعه ما بوده و در موارد فراوان و متعددی در آیات قرآن کریم مورد تأکید قرار گرفته است. ارزش‌هایی همچون احسان، تواضع، امانتداری، رعایت عدالت و قسط و صداقت که در قرآن به آن‌ها اشاره شده، از مصادیقی هستند که اهتمام به آموزش آن‌ها در فرآیند تربیت کودکان و دانش‌آموزان می‌تواند منجر به تقویت ابعاد مختلف تفکر مراقبتی شود.

فریده حمیدی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی را با عنوان تأثیر فلسفه‌ورزی بر تفکر مراقبتی دانش‌آموزان ابتدایی انجام دادند. پژوهش آنان نشان داد از آنجا که داشتن ذهن فلسفی می‌تواند انسان را به درک صحیح و عمیق ارزش‌ها وادارد، رویکرد فلسفه برای کودکان می‌تواند رویکردی راهبردی باشد.

دو رویکرد اساسی حاکم بر تفکر مراقبتی رویکرد یکپارچه Integrated Approach و رویکرد فلسفی هستند؛ منظور از رویکرد یکپارچه، درهم‌تنیدن انواع حالت‌های ذهنی و فلسفی، مهارت‌های شناختی، منابع رشته‌های درسی و روش‌شناسی آن‌ها در یک اجتماع پژوهشی است و رویکرد فلسفی نیز اشاره به روش فلسفیدن و نیز پرورش قوه استدلال دارد که هم‌زیربنای برنامه درسی است و هم همانند چتری کلیه فعالیت‌های این برنامه را هدایت می‌کند. در سال‌های اخیر برنامه آموزش تفکر به کودکان، توجه مسئولان آموزشی کشور ایران را به خود جلب کرده است. فراهم کردن شرایط و بسترهای لازم برای اجرای این برنامه در نظام آموزشی ایران، مهم‌ترین بخش برای آغاز تحول است. از

جمله عناصر مهم اجرای این برنامه، کتب درسی و محتواسست. کتب درسی نقش به‌سزایی در فرآیندهای یاددهی-یادگیری نظام تعلیم و تربیت ایران ایفا می‌کنند؛ بنابراین با توجه به اهمیت و جایگاه تفکر مراقبتی و انتخاب درست نظام ارزشی-اخلاقی به‌ویژه آموزش آن به دانش‌آموزان و عدم پژوهش منسجم در خصوص تفکر مراقبتی در ایران، هدف از انجام این پژوهش، مروری نظام‌مند، معرفی تفکر مراقبتی و همبسته‌های آن با توجه به مطالعات انجام‌شده بود. ضرورت آشنایی کودکان با نظام ارزشی، آموزش تفکر مراقبتی و ارتقاء سطوح به‌زیستی باید در رئوس برنامه‌های پرورش فکری نظام آموزش و پرورش قرار گیرد. به دلیل اینکه ارزش‌ها، بخشی از نظام فکری و فرهنگی هستند و مراقبت از فکر و احساس خود و دیگران، آموختنی و قابل یادگیری هستند و از طریق، آموزش به‌همراه پرورش به کودکان منتقل می‌شود و بهترین زمان آموزش ارزش‌ها و امور مراقبتی و اخلاق مراقبت از همان کودکی تا پایان نوجوانی است (Borba, 2005).

۳. اطلاعات و روش‌ها

این مرور نظام‌مند در سال ۱۳۹۹ با انجام

مورد بررسی دقیق قرار گرفت و ۲۷ عنوان به دلیل عدم همخوانی دقیق با موضوع پژوهش کنار نهاده شدند. با توجه به تعداد اندک مقالات در حوزه تفکر مراقبتی، ۲۳ عنوان مقاله باقیمانده بعد از دو مرحله غربالگری وارد مطالعه شدند و به روش تحلیل محتوی مورد تجزیه و تحلیل و استخراج مفاهیم قرار گرفتند.

۴. یافته‌ها

در جدول ۱، مشخصات مقالات مورد بررسی به اجمال بیان شده است.

مطالعات کتابخانه‌ای در خصوص مفهوم تفکر مراقبتی انجام شد. برای یافتن مقالات مورد نظر از کلیدواژه‌های تفکر، تفکر مراقبتی، فلسفه برای کودکان برای جست‌وجو در پایگاه‌های اطلاعاتی Google Scholar, Science Direct, SID, Magiran, ISC (بدون محدودیت زمانی) استفاده و در ابتدا ۷۵ عنوان مقاله شناسایی شد. در مرحله اول، به دلیل اینکه مقالات به‌طور کامل و برخی «آنلاین» یافت نشدند کنار گذاشته شد و به ۵۱ عنوان مقاله رسید. مقالات یافت‌شده

نویسنده	عنوان	تاریخ	روش تحقیق	نتایج و نظرات
۱ دمیسى. ف	فلسفه برای آموزش کودکان مبتنی بر دوره دانشگاهی آموزش اولیه معلمان: مطالعه موردی یک آموزش «تخریب‌کننده»	۲۰۲۰	تحقیقات کاربردی	نویسنده نحوه تطبیق فلسفه برای کودکان با زمینه آموزش عالی را توضیح می‌دهد و اینکه چرا با وجود چالش‌های شیوه‌های «داده-محور»، او این روش را همچنان به-عنوان یک آموزش ضروری برای آموزش عالی می‌داند.
۲ گاتلی. ج	فلسفه برای کودکان و ارزش بونی فلسفه دانشگاهی	۲۰۲۰	این مقاله سه ادعا ارائه می‌کند. چرا ادعاها در تحقیقات در برخی موارد تا این میزان نادرست و نامناسب است گسترش دارد؟ او استدلال می-	مدل P4C مزایای زیادی دارد و می‌تواند اهداف با ارزش و قابل دستیابی را به همراه داشته باشد. ارزش آن به‌خوبی بررسی شده است و تحقیقات تجربی و نظری

<p>این ارزش را نشان می‌دهند. علاوه بر این، P4C را می‌توان به گونه‌ای اجرا کرد که فرهنگ‌های متعددی جذب آن شوند.</p>	<p>کند که تحقیقات بیشتری برای بررسی ارزش فلسفه غیر از روش فلسفه برای کودکان لازم است.</p>			
<p>مشاهده یادگیری روزمره دانش-آموزان در کلاس درس، همراه با تأملات معلمان و معلمان آن‌ها، نشان داد که معلمان از طریق الگوسازی، تسهیل گفت‌وگو، ایجاد فرهنگ دموکراتیک در کلاس درس و نمایان ساختن تفکر، نقش به‌سزایی در شکل‌گیری زبان و تفکر انتقادی دانش‌آموزان داشتند.</p>	<p>رویکرد روش‌شناختی شامل دیدگاه‌های فرهنگی اجتماعی است که نقش کلیدی زبان را به‌عنوان میانجی و ابزار تفکر برجسته می‌کند (مرسر، ۲۰۰۰؛ ویگوتسکی، ۱۹۶۲، ۱۹۷۸). رونوشت‌های مباحثات کلاسی به‌صورت استقرایی و قیاسی، با استفاده از سیستم کدگذاری هنسی و همکاران (۲۰۱۶) برای تجزیه و تحلیل گفت‌وگوی کلاسی در زمینه‌های آموزشی و ماتریس دانیل و همکاران (۲۰۰۵) که روند توسعه تفکر انتقادی گفت‌وگویی را ترسیم می‌کند، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.</p>	۲۰۲۰	فلسفه برای همه کودکان: تقویت دانش	۳ آستین
<p>همان‌طور که شارپ اظهار داشت، تقویت تفکر مراقبتی دانش‌آموزان باعث سیستم ارزشی سالم می‌شود که از طریق آن قضاوت‌های منطقی و دلسوزانه‌ای انجام دهند؛ همچنین این نوع تفکر بر ادراکات اخلاقی و زیبایی‌شناختی تأثیر می‌گذارد.</p>	<p>کیفی، کمی - طراحی و توسعه</p>	۲۰۱۹	<p>پرسشنامه توسعه مهارت‌های تفکر مراقبتی بر اساس سناریوهای مشکل: مطالعه اعتبارسنجی و قابلیت اطمینان</p>	۴ اولکنار، اری

<p>پرسشنامه سنجش مهارت تفکر مراقبتی، اطلاعات لازم در خصوص مهارت کلی و پنج خُرده مهارت را ارائه می‌دهد و می‌تواند در جهت سنجش و رشد این مهارت برای دانش‌آموزان متوسطه دوره اول کاربرد داشته باشد.</p>	<p>این پژوهش با هدف ساخت، بررسی روایی و پایایی پرسشنامه سنجش مهارت تفکر مراقبتی بر اساس رویکرد تربیتی «فلسفه برای کودکان» برای دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر تهران انجام شد.</p>	<p>۲۰۱۸</p>	<p>ساخت و هنجاریابی پرسشنامه سنجش تفکر مراقبتی بر مبنای رویکرد تربیتی فلسفه برای کودکان</p>	<p>۵ هدایتی</p>
<p>که تفکر مراقبتی، به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از فیک، واجد ابعاد شناختی (تفکر عاطفی و تفکر هنجاری)، عاطفی (تفکر همدلانه، تفکر مبتنی بر قدرشناسی و تفکر عاطفی) و عملی (تفکر فعال) است و فعالیت‌هایی چون تعریف و تمییز واژه‌ها و مفاهیم هیجانی، تجربه هیجانات مختلف، کاوش در مورد هیجانات، بررسی ارتباط هیجانات با قضاوت‌ها، رویکردها و موقعیت‌ها، بذل توجه و ارزش-گذاری، همدلی، تجارب اخلاقی و اجتماعی، حمایت عاطفی و تسهیل‌گری را شامل می‌شود که با توانایی‌های مربوط به قلمروهای چهارگانه هوش هیجانی (درک و بیان هیجانات، تسهیل تفکر از طریق هیجانات، فهم عواطف و تنظیم مؤثر عواطف) همسو هستند؛ به طوری که به موازات پرورش تفکر مراقبتی، توانایی‌های مربوط</p>	<p>روش مورد استفاده جهت تحقق این هدف، روش تحلیل محتوای کیفی است.</p>	<p>۲۰۱۸</p>	<p>ارائه مدل مفهومی ارتباط فلسفه برای کودکان (با تأکید بر بُعد تفکر مراقبتی) و هوش هیجانی</p>	<p>۶ منیره عابدی، رضا علی نوری، محمدحسین حیدری، حسینعلی مهرابی</p>

<p>به قلمروهای هوش هیجانی پرورش نیز می‌یابند.</p>				
<p>این بررسی نشان می‌دهد که محققان به‌منظور تسهیل شکل-گیری تفکر مراقبتی تفاوت‌های ظریف و قابل مقایسه‌ای را در خصوص ویژگی‌های زیربنایی شناخت انسان به اشتراک می-گذارند و تبلیغ می‌کنند. مدل شناختی عبدالقادر عریفین (۲۰۰۱) تلاش می‌کند تا فرآیند شناختی انسان از دیدگاه اسلام را برجسته کند.</p>	<p>مقایسه بین فرهنگی بر اشتراکات بین دو مکتب فکری. جنبه‌های مقایسه شامل اصول شناخت، فهرست تفکر مراقبتی، جهت تفکر، شخصیت انسانی و نقش موجودات است.</p>	۲۰۱۸	<p>بررسی تطبیقی تفکر مراقبتی و پیامدهای آن بر آموزش و یادگیری</p>	۷ انیس، اصواتی
<p>دانش‌آموزان بسیار مردد بودند و نگرانی قابل توجهی در مورد بحث در مورد تفاوت‌های موجود در فضای کلاس درس داشتند و هرگز با افراد خارج از گروه‌های هویت اجتماعی خود صحبت نکردند. پروژه‌ها برای آنان بسیار چالش‌برانگیز بود. آثار عکاسی و مکتوب دانش‌آموزان، موضوعاتی از هنجارپذیری سفید، نژادپرستی درونی و اسطوره‌های فرهنگی و حقارت را نشان داد.</p>	<p>مطالعه موردی شیوه کیفی تجزیه و تحلیل محتوای القایی با داده‌ها. داده‌ها از طریق ضبط صوت، پرسشنامه، مقاله تأملی، مصاحبه، سؤال‌ها و تصاویر عکاسی جمع‌آوری شد.</p>	۲۰۱۸	<p>بررسی فضاهای ایمن برای دانش-آموزان برای درگیر شدن با تفکر انتقادی و مراقبتی در مورد شکل-گیری «خود» و «دیگران»</p>	۸ استریدام
<p>شواهدی برای بازگشت به مفاهیم اساسی لیمن برای توسعه فلسفه برای کودکان ارائه می‌دهد و نظریه پراگماتیسم را از طریق بررسی خودآزمایی مداوم دانش‌آموزان، بازسازی تجربه و بررسی شک و تردید معرفی گسترش می‌دهد.</p>	<p>چگونه تحقیقات فلسفی مشارکتی (CPI) باعث توسعه DRT در کودکان می‌شود.</p>	۲۰۱۸	<p>تفکر بازتابی عمیق از طریق تحقیق فلسفی مشارکتی</p>	۹ فینس، کلینتون

<p>در بُعد تفکر انتقادی، داستان گزینش شده از مثنوی، غنای بیشتری داشته و حضور دو مؤلفه داوری صحیح و حساسیت به زمینه در این داستان، توان بیشتری در تقویت تفکر انتقادی به آن بخشیده است. در بعد تفکر خلاق و تفکر مراقبتی نیز داستان منتخب از طنز و شوخ طبعی ملانصرالدین، به دلیل برخورداری از مؤلفه‌هایی چون استقلال، نوآوری، آزمون‌گری، شگفتی و تخیل در بُعد تفکر خلاق و مؤلفه‌های تفکر فعال و تفکر هنجاری در بُعد مراقبتی، بستر مناسبی را در پرورش تفکر فلسفی فراهم می‌آورد.</p>	<p>مقایسه‌ای</p>	<p>۲۰۱۶</p>	<p>بازخوانی داستان‌های مثنوی بر مبنای مؤلفه‌های تفکر فلسفی و تدوین راهنمای داستان‌ها برای استفاده در اجتماع پژوهشی</p>	<p>۱۰ فاطمه عظمت مدارفرد، حسنعلی بختیار نصرآبادی، محمدحسین حیدری</p>
<p>می‌توانیم فرض کنیم P4C به پرورش فضایل فکری کودکان کمک می‌کند. بر اساس این استدلال‌ها، ما این فرضیه را شکل خواهیم داد که آموزش P4C یک روش مؤثر برای توسعه فضایل فکری خواهد بود.</p>	<p>برای رشد فضایل فکری سه عنصر ضروری است: (۱) تقلید از مثال، (۲) تکرار تمرین، (۳) توضیح عمل و انگیزه نمونه. با تجزیه و تحلیل برنامه درسی و روش‌شناسی P4C، معلوم می‌شود که آموزش P4C به‌طور مؤثر این سه عنصر را در بر می‌گیرد.</p>	<p>۲۰۱۵</p>	<p>گفت‌وگوی فلسفی و فضایل فکری</p>	<p>۱۱ توسکیا، میاتا</p>

۱۲	پیوند مبارک عقلانیت و آزادی: کاربرد بازتابی «فلسفه برای کودکان» (P4C) نوشته متیو لیمن	۲۰۱۵	توصیفی	روشن شدن پیوند بین عقلانیت و آزادی از طریق مفهوم «تفکر بازتابی» به معنای تشخیص از یکسو ارتباط خودبازتابی است و از سوی دیگر، مفاهیم عملی، آموزشی و شکل‌گیری (توسط Schön و Lipman) اجتناب‌ناپذیر است.
۱۳ حر	فکر کردن با صدای بلند: بررسی پویایی مشارکت دانش‌آموزان در گفت- وگوهای تسهیل‌شده برای همه کلاس	۲۰۱۵	مقایسه سه روش تفکر با صدای بلند	مبانی ایجاد جوامع اکتشافی صوتی به چهار ویژگی بستگی دارد: ارائه مختصر، معضلات متنی، نحو نحوی سؤالات موضوعی، پویایی اجتماعی شرکت‌کنندگان در کلاس هفتم و اهمیت میانجی- گری‌های تسهیل‌کننده
۱۴ پیترسون، بنتلی	بررسی ارتباط بین فلسفه برای کودکان و تربیت شخصیت: برخی مفاهیم برای تربیت اخلاقی	۲۰۱۵	آزمایشی	استدلال‌های ارائه‌شده در این مقاله به امید تشویق تأمل بیشتر انتقادی در مورد رابطه بالقوه بین فلسفه برای کودکان و تربیت شخصیت انجام شده است. محور اصلی این ارتباطات، ارتباط بین شناخت محبت است و عمل در یادگیری اخلاقی، و توسعه فکری و اخلاقی است.
۱۵ لی	مطالعه‌ای در مورد رابطه بین تفکر مراقبتی معلمان مرکز مراقبت از کودکان و	۲۰۱۵	پرسشنامه خودگزارش‌دهی به- منظور بررسی مهارت‌های تفکر مراقبتی و ارتباطی	مراقبت از فکر کردن معلمان یکی از متغیرهایی بود که مهارت‌های ارتباطی را بهبود بخشید. ارائه برنامه‌های مختلف و پشتیبانی به- منظور تقویت تفکر مراقبتی به- عنوان یکی از راه‌های توسعه

ارتباطی و مهارت‌های معلمان مرکز مراقبت از کودک لازم است.			مهارت‌های ارتباطی	
<p>چگونگی برخورد اخلاق انسان-محور، اخلاق محیط‌محور و اخلاق جامع‌نگر در مورد رابطه بین انسان و طبیعت صورت گرفته است. ویژگی‌ها و ابعاد تفکر مراقبتی مورد تأکید قرار گرفته است و چندین مثال از شیوه‌های تفکر مراقبتی که می‌تواند در معرض آن قرار گیرد. اخلاق محیطی در چارچوب کتاب‌های داستانی ارائه شده است.</p>	<p>تجزیه و تحلیل</p>	<p>۲۰۱۴</p>	<p>آموزش اخلاق محیطی: تفکر مراقبتی</p>	<p>۱۶ دو مایسی</p>
<p>بحث در مورد تفکر مراقبتی در بین تفکرات چهارگانه، رابطه و تفاوت آن‌ها با تفکر سهل‌انگارانه تفکر مراقبتی بیشترین تأثیر را بر مدل تفکر چهارگانه دارد.</p>	<p>توصیفی، اکتشافی</p>	<p>۲۰۱۰</p>	<p>تفکر چهارگانه: تفکر مراقبتی</p>	<p>۱۷ مهت، دمیر؛ تارحان، باکانلی</p>
<p>تحقیق فلسفی راهی ایده‌آل برای دانشجویان پرستاری در سمینارها و پس از کنفرانس بالینی فراهم می‌کند تا نقش مراقبت در پرستاری معاصر را بررسی کند. جامعه تحقیق به عنوان یک استراتژی عملی برای القای مراقبت بیشتر در آموزش پرستاری است.</p>	<p>در این مقاله نقش مراقبت در پرستاری و آموزش پرستاری بررسی خواهد شد. اخلاق مراقبتی که توسط نظریه پردازی واتسون، نادینگز و لیمن پیشنهاد شده است، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.</p>	<p>۲۰۰۹</p>	<p>تفکر: ژورنال فلسفه برای کودکان</p>	<p>۱۸ لوری</p>
<p>نه آزمایشات و نه روش‌های تجربی، فقط بحث در مورد معنای تفکر مراقبتی. توصیف جنبه‌های مختلف تفکر مراقبتی، به ویژه بینش فلسفی.</p>	<p>توصیفی</p>	<p>۲۰۰۸</p>	<p>تفکر مراقبتی در مورد تفکر مراقبتی</p>	<p>۱۹ برنفیر</p>

تبدیل کلاس درس از سنتی به جامعه‌تحقیق منجر به تفکر بهتر و بلوغ عاطفی می‌شود.	تحقیق و توسعه، توصیفی	۲۰۰۷	آموزش احساسات در جامعه‌تحقیق کلاس درس	۲۰ شارپ
فرآیند اجازه دادن به گفت‌وگو از طریق مشارکت‌های شرکت‌کنندگان منجر به مشارکت می‌شود، تحقیق بر مشارکت در تفکر خلاق استوار است.	مروری	۲۰۰۵	مروری بر برنامه فلسفه برای کودکان متیو لیمن و فرآیند جامعه‌تحقیق.	۲۱ دیویی
به گفت‌وگوی کلاسی و نقش مراقبت در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در زمینه مسائل اجتماعی می‌پردازد. نقش مراقبت در جامعه‌تحقیق بررسی می‌شود و نشان می‌دهد که یک کلاس درس اخلاقی و مراقبتی نه تنها شخصیت دموکراتیک را تقویت می‌کند، بلکه بیانگر ارزش‌های دموکراتیک نیز است.	هم ساختار و هم فرآیند جامعه‌تحقیق روشی برای غلبه بر شکاف بین تجربیات دانش‌آموزان، موقعیت‌های اجتماعی که در آن قرار دارند و «اشکال مختلف موضوعی که دوره مطالعه را تشکیل می‌دهند» است.	۲۰۰۴	یادگیری برای دموکراسی: مراقبت، گفت‌وگو و جوامع مشورتی	۲۲ گیلبرت، بورگ، دیویی
استراتژی‌های فراآموزش می‌تواند به مهارت‌های فراشناختی کودکان و به تحریک تفکر فراشناختی کودکان کمک کند.	این مقاله از تحقیقاتی است که در حال حاضر در مدارس یکی از بخش‌های لندن در مورد افزایش موفقیت در تفکر و یادگیری از طریق توسعه فراشناخت کودکان به‌عنوان یادگیرنده در مدرسه انجام می‌شود.	۱۹۹۸	تفکر درباره تفکر: توسعه فراشناخت در کودکان	۲۳ فیشر

توسعه‌یافته و خیر همگانی مورد توجه قرار می‌گیرد. فرد با توجه بیشتر به احساسات درونی خود و نظارت بیشتر بر آن، از

بر اساس مقالات مورد بررسی، در تفکر مراقبتی، مهارت‌های فکری، اخلاقی، هنجارهای جامعه و مهارت‌های عاطفی

مراقبتی در ایجاد ثبات و پایداری گفت‌وگوی دموکراتیک غیرقابل چشم‌پوشی است. نگاه متعهدانه و مسئولانه به ذات و جریان کندوکاو، ضرورتی برای ادامه یافتن گفت‌وگوی حقیقی است؛ یعنی تا زمانی که افراد برای بیان دیدگاه‌های متنوع و مخالف خود یا ابراز ایده‌ای نوآورانه، حس امنیت نداشته باشند و برای بهبود توانایی‌های فکری خود و اطرافیانشان، متعهدانه و دلسوزانه برخورد نکنند، اساساً انگیزه‌ای برای پیشرفت شناختی و ژرفاندیشی در دسترس آنان و دیگران نخواهد بود. از میان ابعاد سه‌گانه تفکر در نظریه لیپمن (Lipman, 2003)، تفکر مراقبتی بیشترین تأکید را بر درونی‌سازی ارزش‌ها دارد، در حالی که کمتر از بقیه مورد توجه قرار گرفته است. دغدغه مهم پژوهشگر برای پرداختن به تفکر مراقبتی، نبود اطلاعات کامل و نپرداختن به آن علی‌رغم اهمیت فزاینده و بنیادی تفکر مراقبتی در مثلث انواع تفکر است. به همین جهت، تفکر مراقبتی باید در اولویت قرار گیرد که در این زمینه لیپمن با ارائه مؤلفه‌های تفکر مراقبتی، راه را برای انجام پژوهش در

احساسات، تفکر و رفتار خود مراقبت می‌کند و این به مراقبت از دیگران نیز می‌انجامد. در نتیجه، با بهبود این مسأله به سمت داشتن جامعه‌ای دموکراتیک پیش می‌رویم. تفکر مراقبتی تنها راه و پیش‌زمینه جامعه دموکراتیک نیست، ولی یکی از زمینه‌های بسیار مهم آن به‌شمار می‌رود.

نتیجه‌گیری

از آنجا که داشتن ذهن فلسفی می‌تواند انسان را به درک صحیح و عمیق ارزش‌ها وادارد، رویکرد فلسفه برای کودکان که تحت عنوان اجتماع پژوهش تفکر شناخته شده است، می‌تواند به‌عنوان رویکردی راهبردی در این برنامه محسوب شود. در نهایت باید گفت که عدم توجه به پرورش تفکر مراقبتی می‌تواند ملتی را با بحران مواجه سازد؛ چراکه مراقبت و ارزش‌ها حلقه اتصال فرهنگ هر قوم و ملتی با نسل آینده هستند. در هزاره سوم برای آنکه افراد به شهروندانی مسئول و با مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی تبدیل شوند، نیازمند محتوای مطلوب جهت رشد تفکر در کودکان هستیم. اگرچه تمام مهارت‌های فکری دارای ارزش برابر هستند، اما نقش حیاتی تفکر

این زمینه گشوده است.

مرکزیت تفکر مراقبتی، تعهد است. این تعهد باید انگیزه قوی و محرک احساسی داشته باشد. از آنجایی که ما پیوسته با پیرامون خود در ارتباطیم، ریشه تعهد باید ارزشمند بودن انسان‌ها و محیط اطراف باشد. این امر باعث گرایش فرد به مسئولیت‌پذیری دقیق نسبت به محیط و افراد می‌شود. تفکر مراقبتی مفهومی است که تفکر انتقادی و تفکر خلاقانه را با هم جمع می‌کند، چون مراقبت همان تبدیل احساس به انتخاب، تصمیم و قضاوت است. انسان‌ها عادت دارند به گونه‌ای فکر کنند که به نفع خودشان باشد. تفکر مراقبتی نحوه فکر کردن را نظم و ترتیب می‌دهد. این نوع تفکر از رفتار و تفکر درونی شخص برمی‌آید و بسته به ارزش‌های آن فرد تحقق پیدا می‌کند. تفکر مراقبتی، نظام ارزش‌های افراد را تقویت می‌کند و شور و شوق و هیجان عاطفی در فرد نمایان می‌شود.

از جمله محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به اندک بودن پژوهش‌ها در این زمینه در سراسر دنیا اشاره کرد که نشان از نوپایی این مفهوم دارد و نشانگر ضرورت انجام این پژوهش است. توصیه می‌شود این

موضوع با توجه به اهمیت روزافزون آن باید بیشتر در ایران مورد توجه و پژوهش قرار گیرد. آموزش تفکر مراقبتی باعث شد که تئوری و عمل فلسفه، بیش از آنچه از یک برنامه آموزشی طراحی شده برای کودکان مدرسه‌ای انتظار می‌رفت، اهمیت پیدا کند. این پژوهش نیز در راستای پژوهش‌های هدایتی (۱۳۹۰)، عابدی و همکاران (۱۳۹۶)، عابدی و همکاران (۱۳۹۷)، کوهی اصفهانی و کشاورز (۱۳۹۸) و دومباسی و همکاران (۲۰۱۱) و دیگران انجام گرفت. این پژوهش، برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیرندگان نظام تعلیم و تربیت کشور را به توجه به ابعاد مختلف تفکر مراقبتی جهت رشد و بالندگی تفکر مخاطب برنامه‌درسی و در عین حال کمک به تقویت تفکر نقاد و خلاق و تکمیل مثلث تفکر دعوت می‌کند. واقعیت حاضر بر مبنای نتایج پژوهش این است که غفلت و بی‌توجهی به ابعاد تفکر مراقبتی، اثر جبران‌ناپذیری بر نگرش و ارزش‌های دانش‌آموزان در ارزش‌گذاری خود و موجودات جهان اطراف را در پی دارد. برای پرورش این نوع از تفکر و با توجه به غنای منابع دینی و اسلامی و منابع بالادستی چون سند تحول بنیادین، می‌توان سازوکارهای

عالمانه و هدفمندی را در راستای آموزش
مؤثر و تقویت این نوع تفکر در کودکان و
نوجوانان پی‌ریزی کرد.

ملاحظات اخلاقی:

حامی مالی: این پژوهش هیچ کمک مالی از سازمان های تأمین مالی دریافت نکرده است.

تعارض منافع: طبق اظهار نویسنده، این مقاله تعارض منافع ندارد.

برگرفته از پایان نامه / رساله: این مقاله برگرفته از پایان نامه / رساله نبوده است.

منابع

- متقابل مدرس و زبان آموز. دو ماهانه
- حمیدی، فریده؛ امام جمعه، محمدرضا و -
نامی، امیر. (۱۳۹۹). تأثیر آموزش فلسفه-
ورزی بر تفکر مراقبتی دانش آموزان
ابتدایی. فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی، دوره
۱۶ (شماره ۳) شماره پیاپی ۵۷: ۶۹-۸۸.
- زارع گنجاوردی، مصطفی؛ زمانی، مهدی و -
منافی، ربابه. (۱۳۹۶). کارکردهای تفکر
نقدی در اخلاق از منظر آ.ام. هر.
دوفصلنامه علمی-پژوهشی تأملات فلسفی
دانشگاه زنجان. سال ۷ (شماره ۱۸): ۲۶۸-
۲۴۱.
- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2285253.1396.7.18.9.8>
- عابدی، منیژه؛ نوروزی، رضاعلی؛ حیدری، -
محمدحسین و مهربانی، محسن. (۱۳۹۶).
ارائه مدل مفهومی ارتباط فلسفه برای
کودکان (با تأکید بر بُعد تفکر مراقبتی) و
هوش هیجانی. فصلنامه نوآوری‌های آموزشی.
۱۷(۱): ۱۵۰-۱۳۱.
- کوهی اصفهانی، هاجر؛ کشاورز، سوسن. -
(۱۳۹۸). تفکر مراقبتی از منظر آیات قرآنی.
فصلنامه علوم تربیتی از دیدگاه اسلام. سال ۷
(شماره ۱۲): ۱۶۹-۱۹۲.
- لطافتی، رویا؛ زرینی، عاطفه. (۱۳۹۴). -
همدلی، الگوی رفتاری مؤثر در رابطه
- جستارهای زبانی. (۲۲): ۲۲۹-۲۵۲.
- هدایتی، مهنوش. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر
اجرای برنامه «فلسفه برای کودکان»
به صورت اجتماع پژوهشی بر بهبود روابط
میان فردی در دانش آموزان مقطع ابتدایی
شهر تهران از دیدگاه آموزگاران. فصلنامه
اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، (۳): ۴-۱۵۷-
۱۳۴.
- هدایتی، مهنوش. (۱۳۹۰). فلسفه برای
کودکان، کنترل پرخاشگری. تفکر و
کودک. (۳): ۱۳۴-۱۰۹.
- هدایتی، مهنوش؛ رضایی، محمدحاشم؛
پیرانی، ذبیح و هاشمی، مسعود. (۱۳۹۵).
تأثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان بر
نگرش ارزشی دانش آموزان پسر پایه هفتم
دبیرستان خرم آباد. فصلنامه تفکر و کودک.
(شماره ۱۳): ۷۹-۱۰۴.
- هدایتی، مهنوش. (۱۳۹۷). بازتعریف
دوستی و در حلقه‌های کندوکاو فلسفی.
پژوهشنامه مبانی تعلیم و تربیت. سال ۸ (شماره
۱): ۴۲-۲۱.
- هدایتی، مهنوش. (۱۳۹۷). ساخت و
هنجاریابی پرسشنامه تفکر مراقبتی بر مبنای
رویکرد تربیتی فلسفه برای کودکان. فصلنامه

Age Concepts of Philosophising with Children. Frankfurt: Peter Lang.

- Carr D (2006). Professional and Personal Values and Virtues in Education and Teaching. Oxford Review of Education. 32(2):171-183.
- Davey SC (2012). The Socratic Classroom: Reflective Thinking trough Collaborative Inquiry. Roterdom: Sence.
- D'Olimpio L, Peterson A (2018). The ethics of narrative art: Philosophy in schools, compassion and learning from stories. Journal of Philosophy in Schools. 5(1):21-23.
- Dombayci MA (2014b). Teaching of environmental ethics: Caring thinking. Journal of Environmental Protection and Ecology 15(3):1404-1421
- Eres R, Decety J, Louis WR, Molenberghs P (2015). Individual differences in local gray matter density are associated with differences in affective and cognitive empathy. Neuroimagz. 117:305-310.
- Flavell JH (1976). Metacognitive aspects of problem solving. In: Resnick L, editor. The nature of
- علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز. دوره ششم، سال ۲۵: ۱۵۳-۱۷۸.
- Anderson EN (2010). Emotion, Motivation, and Behavior in Cognitive Anthropology. In: A Companion to Cognitive Anthropology. Kronenfeld D, Bennardo G, de Munck VC, Fischer MD, editors (eds.), New York: Wiley-Blackwell.
- Anderson LW, Krathwohl DR, Bloom B (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. Pennsylvania: Longman.
- Beraman R (2004). Caring for the Ethical Ideal: Nel Noddings on Moral Education. Journal of Moral Education. 33(2):10.1080/0305724042000215203.
- Borba M (2002). Building Moral Intelligence: The Seven Essential Virtues that Teach Kids to Do the Right Thing. San Francisc: Jossey-Bass.
- Camhy DG (2007). Can We Philosophise a Strategy Against Xenophobia and Racism?. In: Marshal E, Dobashi T, Weber B, editors. Ethical Reflection Competence in the Basic School

- thinking. Proceedings of the Xxii World Congress of Philosophy. 27:45-54.
- Lipman M (1980). Philosophy in the classroom. Philadelphia: Temple University Press.
 - Lipman M (1994). Caring Thinking. Paper presented to the Sixth International Conference on Thinking, Massachusetts Inst. of Tech., Boston MA.
 - Lipman M (1995). Caring as thinking. Inquiry: Critical Thinking across the Disciplines. 15(1):1-13.
 - Lipman M (1995). Caring as thinking. Inquiry: Critical Thinking across the Disciplines. 15(1):1-13.
 - Lipman M, Sharp A, Oscanyan F (1980). Philosophy in the Classroom. Philadelphia.
 - Lyle S (2018). Education for sustainable development and global citizenship through philosophical enquiry: Principles and practices. Analytic Teaching and Philosophical Praxis. 39(1):1-12.
 - Madarfard FA, Nasrabadi AB, Heidari MH (2016). Philosophy for children: Capacity evaluation of humorous stories in Masnavi based on Lipmans views on philosophical thinking components. Educational intelligence. Hillsdale: Erlbaum.
 - Frankfurt HG (1988). The Importance of What we Care about: Philosophical Essays. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Gale T (2005). Empathy. In: International Dictionary of Psychoanalysis. Volume 1. Detroit: Macmillan.
 - Glina MB. (2009). Democracy as Morality: Using Philosophical Dialogue to Cultivate Safe Learning Communities. Analytic Teaching and Philosophical Praxis. 29(1).
 - Heron J, Reason P (1982). Co-counselling; An Experiential Inquiry 2. Guildford: University of Surrey.
 - Lamb WWH (2018). Inquiry and growth: The dance of teaching and learning. Journal of Philosophy in Schools. 5(2):35-55.
 - Lancaster-Thomas A (2017). How effective is Philosophy for children in contributing to the affective engagement of pupils in the context of secondary Religious Education? Journal of Philosophy in Schools. 4(1):102-122.
 - Lee CH, Chung D (2008). Young children's caring

- epistemology for the natural sciences. *Signs*. 9(1):73-90.
- Shaari A, Hamzah A (2018). A comparative review of caring thinking and its implications on teaching and learning. *Malaysian Journal of Learning & Instruction*. 15(1):83-104.
 - Schwartz SH, Bilsky W (1987). Toward a psychological structure of human values. *Journal of Personality and Social Psychology*. 53(3):550-562.
 - Schwartz SH, Sagie G (2000). Value Consensus and Importance: A Cross-National Study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 31(4):465-497.
 - Schwartz SH, Bardi A (2001). Value hierarchies across cultures; Taking a similarities perspective. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 32(3):268-290.
 - Schertz M (2006). Empathic Pedagogy; Community of Inquiry and the development of Empathy. *Analytic Teaching*. 26(1).
 - Schwartz SH (2012). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. Online Readings in Psychology and Research and Reviews. 11(12):1154-1160.
 - Monk Kidd S (1996). *The Dance of the Dissident Daughter*. New York: Harper Collons.
 - Newman H (2001). Affective Thinking. Paper presented to 9th International Conference on Thinking Auckland, New Zealand. Retrieved from: <https://fi.uy/weft>.
 - Noddings N (2002a). *Educating Moral People*. New York: Teachers College Press.
 - Noddings N (2002b). *Starting at Home; Caring and Social Policy*. Berkeley: University of California Press.
 - Noddings N (2008). *Caring and Peace Education*. In: Bajaj M, editor. *Encyclopedia of Peace Education*. Charlotte: Information Age.
 - Pensees P (1943). *The heart has its reasons which reason knows not of*. PA: Temple University Press. [French]
 - Roberts W, Strayer J (1996). Empathy, emotional expressiveness and prosocial behavior. *Child Development*. 67(2):449-470.
 - Rose H (1983). *Hand, brain, and heart: A feminist*

Culture. 2(1).

- Sharp AM (2007). Education of the classroom community of inquiry. *Gifted Education International*. 22(2-3):248-257.
- Sharp AM (2014). The other dimension of caring thinking (With a new commentary by Phillip Can). *Journal of Philosophy in Schools*. 1(1).
- Sprod T (2001). Philosophical discussion in moral education, *The Community of Ethical Inquiry*. Oxford: Routledge.
- Uluçinar U, Ari A (2019). The development of caring thinking skills inventory based on problem scenarios: a study of validation and reliability. *Universal Journal of Educational Research* 7(6):1414-1429.
- Wilson LO (2013). Anderson and Krathwohl – Understanding the New Version of Bloom’s Taxonomy; A Succinct Discussin of the Revisions to Bloom’s Classic Cobnitive Taxonomy by Lorin Anderson and David Krathwohl and How to Use them effectively. Available from: <http://thesecondprinciple.com/teaching-essentials/beyond-bloom-cognitive-taxonomy-revised/>